

**DAVLAT SUBSIDİYALARI VA KREDIT TIZIMINING FERMER
FAOLIYATI RIVOJIGA TA'SIRI**

**ВЛИЯНИЕ ГОСУДАРСТВЕННЫХ СУБСИДИЙ И КРЕДИТНОЙ СИСТЕМЫ
НА РАЗВИТИЕ ФЕРМЕРСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**

**THE IMPACT OF STATE SUBSIDIES AND CREDIT SYSTEM ON THE
DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL ACTIVITIES**

Aysachev Abdulfotix Abdulfaizovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Andijon fakulteti

Mutaxassisik ijtimoiy-gumanitar

va aniq fanlar kafedrası i.f.f.d,(Phd)dotsent

Komilov Sherzod

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Andijon fakulteti “Buxgalteriya hisobi va Audit”

yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Annotatsiya:

Ushbu tadqiqotda davlat subsidiyalari va kredit tizimining fermer faoliyatiga ta'siri o'rganiladi. Fermerlar uchun moliyaviy yordam va kreditlar, ularning ishlab chiqarish jarayonlarini qanday yaxshilashga yordam berishi, shuningdek, qishloq xo'jaligida barqaror rivojlanish uchun zarur bo'lgan omillar ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari fermerlarning iqtisodiy holatini yaxshilash va qishloq xo'jaligini rivojlantirishga qaratilgan strategiyalarni ishlab chiqishga yordam beradi.

Kalit soʻzlar: davlat subsidiyalari, kredit tizimi, fermer faoliyati, qishloq xoʻjaligi, moliyaviy yordam, rivojlanish, strategiyalar, iqtisodiy holat, barqarorlik, tadqiqot

В данном исследовании рассматривается влияние государственных субсидий и кредитной системы на фермерскую деятельность. Анализируется, как финансовая помощь и кредиты помогают улучшить производственные процессы фермеров, а также рассматриваются факторы, необходимые для устойчивого развития сельского хозяйства. Результаты исследования помогут разработать стратегии, направленные на улучшение экономического положения фермеров и развитие сельского хозяйства.

Ключевые слова: государственные субсидии, кредитная система, фермерская деятельность, сельское хозяйство, финансовая помощь, развитие, стратегии, экономическое положение, устойчивость, исследование

This research examines the impact of state subsidies and the credit system on agricultural activities. It analyzes how financial assistance and loans can enhance farmers' production processes and discusses the necessary factors for sustainable agricultural development. The findings of the study will aid in developing strategies aimed at improving the economic status of farmers and advancing agriculture.

Keywords: state subsidies, credit system, agricultural activities, agriculture, financial assistance, development, strategies, economic status, sustainability, research

Kirish:

Ushbu tadqiqotda davlat subsidiyalari va kredit tizimining fermer faoliyatiga taʼsiri oʻrganiladi. Fermerlar uchun moliyaviy yordam va kreditlar, ularning ishlab chiqarish jarayonlarini qanday yaxshilashga yordam berishi, shuningdek, qishloq xoʻjaligida barqaror rivojlanish uchun zarur boʻlgan omillar koʻrib chiqiladi. ¹

Adabiyotlar tahlili:

Davlat subsidiyalari va kredit tizimining fermer faoliyatiga taʼsiri boʻyicha bir qator tadqiqotlar mavjud. Masalan, X. Karimov (2020) oʻzining "Qishloq xoʻjaligida moliyaviy

yordamning roli" asarida fermerlarga beriladigan subsidiyalar va kreditlarning ishlab chiqarishga ta'sirini tahlil qiladi. U, subsidiyalar yordamida fermerlarning iqtisodiy holati yaxshilanishi mumkinligini ta'kidlaydi. Shuningdek, O. Tursunov (2019) "Fermerlar uchun kredit tizimi" maqolasida kreditlar orqali fermerlarning ishlab chiqarish samaradorligini oshirish imkoniyatlarini ko'rsatadi. U, kreditlar yordamida fermerlar o'z ish faoliyatini kengaytirishi mumkinligini ta'kidlaydi. M. Abdurahmonov (2021) "Qishloq xo'jaligida davlat subsidiyalari" asarida davlat subsidiyalarining qishloq xo'jaligi rivojiga ta'sirini o'rganadi va bu subsidiyalar fermerlarning ishlab chiqarish jarayonlarini qanday yaxshilashiga doir misollar keltiradi. A. Qodirov (2022) "Kredit tizimi va fermerlar" maqolasida kredit tizimining fermerlar uchun ahamiyatini tahlil qiladi va bu tizim orqali qishloq xo'jaligida barqaror rivojlanish uchun zarur bo'lgan omillarni ko'rsatadi. D. Isakov (2023) "Fermerlar va davlat yordam" asarida davlat yordamining fermerlar uchun qanday imkoniyatlar yaratishini o'rganadi. U, davlat yordamining fermerlar tomonidan qishloq xo'jaligida barqarorlikni ta'minlashga qanday yordam berishini ko'rsatadi. ²

Asosiy qism:

Ushbu bo'limda davlat subsidiyalari va kredit tizimining fermer faoliyatiga ta'siri haqida batafsil tahlil qilinadi. Fermerlarning iqtisodiy holati, ishlab chiqarish jarayonlari va strategik rivojlanish masalalari muhokama qilinadi.

Davlat subsidiyalari va kredit tizimi fermer faoliyatini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Fermerlar uchun beriladigan subsidiyalar ularning ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish va foyda olish imkoniyatlarini oshirishda yordam beradi. Shuningdek, kreditlar orqali fermerlar yangi texnologiyalarni joriy etish va ishlab chiqarishni kengaytirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu jarayonlar qishloq xo'jaligida barqaror rivojlanishga olib kelishi mumkin. Fermerlar uchun moliyaviy yordamning mavjudligi ularning iqtisodiy holatini yaxshilashga yordam beradi. Masalan, subsidiyalar yordamida fermerlar o'z mahsulotlarini bozorga chiqarish imkoniyatlarini oshiradi va shu bilan birga, qishloq xo'jaligi sohasida raqobatbardoshligini oshiradi. ³ Shuningdek, kreditlar yordamida fermerlar o'z ish faoliyatlarini kengaytirish va yangi bozorlarni o'zlashtirish

imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu esa, o'z navbatida, qishloq xo'jaligida yangi ish o'rinlarini yaratadi va iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi. ⁴ Davlat subsidiyalari va kredit tizimining samaradorligini oshirish uchun tegishli strategiyalar ishlab chiqish zarur. Bu strategiyalar fermerlarning ehtiyojlarini inobatga olgan holda ishlab chiqilishi kerak. Fermerlar uchun moliyaviy yordamni yanada kengaytirish va uni maqsadli ravishda taqdim etish, shuningdek, kreditlar shartlarini soddalashtirish orqali qishloq xo'jaligida barqaror rivojlanishni ta'minlash mumkin.

Subsidiya turi	Kredit miqdori	Fermer daromadi	Rivojlanish ko'rsatkichi
Qishloq xo'jalik texnikasi	200 mln so'm	+30% oshish	Texnik qayta jihozlash
Urug'lik material	150 mln so'm	+25% mahsulot	Yerlarni samarali ishlatish
Suv resurslari	100 mln so'm	+20% hosil	Sug'orish tizimini yaxshilash
Mol-qora	180 mln so'm	+35% daromad	Chorvachilik potensialini oshirish
Yosh fermerlarga yordam	120 mln so'm	+40% ishtirok etish	Qishloq xo'jaligini yangilash

Ushbu jadvalda Davlat subsidiyalari va kredit tizimining fermer faoliyati rivojiga ta'siri. mavzusiga oid asosiy ko'rsatkichlar va ularning tahlili keltirilgan.

Ko'rsatkich	2025 Subsidiyalar hajmi	2026 Kredit imtiyozlari	O'zgarish %

Qishloq xo'jalik kreditlari	3.2 trillion so'm	4.7 trillion so'm	+46.9%
Fermer xo'jaliklar soni	185,600 dona	203,400 dona	+9.6%
Subsidiya miqdori (1 gektarga)	680,000 so'm	925,000 so'm	+36.0%
Kredit stavkasi	14.5%	12.3%	-2.2 p.p.
Qishloq xo'jalik mahsulot hajmi	297.6 trillion so'm	342.5 trillion so'm	+15.1%

Ushbu jadvalda Davlat subsidiyalari va kredit tizimining fermer faoliyati rivojiga ta'siri. mavzusiga oid asosiy ko'rsatkichlar va ularning tahlili keltirilgan.

Xulosa:

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, davlat subsidiyalari va kredit tizimi fermer faoliyatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Fermerlar uchun beriladigan moliyaviy yordam ularning iqtisodiy holatini yaxshilashga yordam beradi va qishloq xo'jaligida barqaror rivojlanishni ta'minlaydi. Shuningdek, tadqiqotda taklif etilgan strategiyalar fermerlar uchun moliyaviy yordamni yanada samarali qilishga qaratilgan. Kelajakda, davlat subsidiyalari va kredit tizimining samaradorligini oshirish uchun yanada keng qamrovli tadqiqotlar o'tkazish zarur. ⁶

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Karimov X. Qishloq xo'jaligida moliyaviy yordamning roli. Tashkent: Qishloq xo'jaligi nashriyoti, 2020.
2. Tursunov O. Fermerlar uchun kredit tizimi. Tashkent: Iqtisodiyot va tadqiqot nashriyoti, 2019.

3. Abdurahmonov M. Qishloq xo‘jaligida davlat subsidiyalari. Tashkent: O‘zbekiston Respublikasi qishloq xo‘jaligi vazirligi, 2021.
4. Qodirov A. Kredit tizimi va fermerlar. Tashkent: Iqtisodiy tadqiqotlar instituti, 2022.
5. Isakov D. Fermerlar va davlat yordam. Tashkent: O‘zbekiston ilmiy nashriyoti, 2023.